UCHWAŁA NR LVII/381/2023
RADY MIEJSKIEJ W SOCHOCINIE
z dnia 19 września 2023r.

w sprawie przyjęcia Miejsko - Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście i Gminie Sochocin na lata 2023 – 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023r. poz. 535) na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Sochocin

Rada Miejska w Sochocinie

uchwala:

§ 1. Przyjąć Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście i Gminie Sochocin na lata 2023 – 2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sochocin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Stanisław Kwiatkowski

UZASADNIENIE
UCHWAŁY Nr LVII/381/2023
RADY MIEJSKIEJ W SCHOCINIE
z dnia 19 września 2023r.

w sprawie przyjęcia Miejsko - Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Mieście i Gminie Sochocin na lata 2023 – 2028

Zgodnie z art.6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej(t. j. Dz. U. 2021 poz.1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej, w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Program będący przedmiotem niniejszej uchwały został opracowany w oparciu o Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na 2023 r. z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i zasobów gminy Sochocin.

Mając na względzie powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Stanisław Kwiatkowski

Załącznik Nr 1.
do Uchwały Nr LVII/381/2023
Rady Miejskiej w Sochocinie
z dnia 19 września 2023 r.

MIEJSKO-GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2023–2028

Spis treści:

WPROWADZENIE ……3

I. Podstawy prawne i zgodność z innymi dokumentami ……5

II. Charakterystyka przemocy domowej ……7

III. Skala problemu przemocy na terenie Miasta i Gminy Sochocin 15

IV. Zasoby instytucjonalne na terenie Miasta i Gminy Sochocin funkcjonujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej 19

V. Założenia Programu 21

VI. Cele i zadania Programu 22

VII. Monitorowanie i sprawozdawczość 28

VIII. Finansowanie Programu 28

WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa" (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc domową, nikt nie ma prawa naruszać jego praw i dóbr osobistych, powodować cierpienia. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób.

Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z istotnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia wystąpienia przemocy mają działania profilaktyczne, które zainicjowane odpowiednio wcześnie dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie. Nadrzędnym działaniem powinno być szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy, a następnie przywrócenie osobom pokrzywdzonym zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie.

Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in.: małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy domowej zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej,

służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz prokuratorów.

Celem strategicznym Programu jest:

- przeciwdziałanie przemocy domowej;
- ochrona osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy domowej;
- zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Sochocin

Program określa szczegółowe zadania do realizowania ukierunkowane na:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej;
- zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej;
- oddziaływanie na sprawców przemocy;
- kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- edukację i profilaktykę mieszkańców Miasta i Gminy Sochocin

Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Miasta i Gminy Sochocin, w tym:

- osób zagrożonych przemocą domową
- osób doświadczających przemocy domowej
- osób stosujących przemoc domową
- świadków przemocy domowej
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej
- społeczności lokalnej

Realizatorzy Programu

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sochocinie
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Sochocinie
- Urząd Miasta i Gminy Sochocin
- Komendę Powiatową Policji w Płońsku
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku
- Miejsko - Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochocinie

- Placówki lecznictwa odwykowego, w tym Centrum Zdrowia SZANSA w Płońsku
- Sąd Rejonowy w Płońsku
- Prokuraturę Rejonową w Płońsku
- Placówki oświatowe, w tym Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną
- Placówki służby zdrowia
- Organizacje pozarządowe
- Inne podmioty

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Sochocin przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2019-2022 oraz na podstawie dostępnych raportów badań i analiz.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Sochocin.

Miejsko - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej przygotowano na lata 2023-2028. Zakreślone w nim cele i kierunki działań mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

I. PODSTAWY PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI

Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997r., nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023r., poz. 535)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r., poz. 901 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022r., poz. 1138 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020r., poz. 1359 ze zm.),

6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 165 ze zm.),
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2023 poz. 1165),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245),
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2019 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2022r. poz. 1759),
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy domowej (Dz.U. z 2023r. poz. 1161 ze zm.),
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2023r. poz. 1158 ze zm.).

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Rodzina jest pierwszą podstawową grupą społeczną mającą największy wpływ na rozwój człowieka. To w niej kształtuje się osobowość i rozwija tożsamość. To w niej utrwalane są nasze postawy, adaptowane normy społeczne i moralne. Na ich podstawie wypracowywane są wzory zachowań i sposoby radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych. Rodzina, tak jak każda grupa społeczna tworzy własną historię i rządzi się własnymi wypracowanymi utrwalonymi wzorami zachowań, mechanizmami obronnymi, które nie zawsze wpływają na poprawność funkcjonowania jej członków zarówno wewnątrz rodziny, jak i w społeczeństwie. Prawidłowe relacje w rodzinie, oparte m.in. na wzajemnym szacunku, dbaniu o potrzeby, jak również emocjonalne przyjęcie procesu zmian nieustannie w nich zachodzących - to podstawa prawidłowego funkcjonowania i rozwoju wszystkich członków rodziny. Każda z sytuacji problemowych w rodzinie rozwiązywana jest z uwzględnieniem potrzeb i możliwości wszystkich osób, dając tym samym możliwość rozwoju,

poczucia sprawstwa ale i bezpieczeństwa. Każdy członek rodziny spełnia swoją rolę. Istotną kwestię stanowi podział m.in. władzy, która w ręku opiekunów ma za zadanie zapewnić rozwój i bezpieczeństwo. Stąd pojęcie struktury w grupie społecznej jaką jest rodzina ma ogromne znaczenie. Elementy „struktury" czy „władzy" funkcjonują również w rodzinach mających charakter dysfunkcyjny. Do takich należą i te w których dochodzi do przemocy i to ona wpływa na relacje oraz funkcjonowanie poszczególnych jej członków. Przemoc definiowana jest poprzez różne dziedziny nauki, stąd często określana jest jako wieloaspektowa. Każdorazowo widziana jest jednak jako intencjonalne działanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Przemoc domowa zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: *„ należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej"

Przemoc ma kilka charakterystycznych cech:

- **jest intencjonalna** – stanowi zamierzone działanie (lub zaniechanie działania) ukierunkowane na drugiego człowieka. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary,
- **siły są nierówne** – we wzajemnej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą i przewagę tę wykorzystuje do osiągnięcia swojego celu. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Źródłem dysproporcji sił są zazwyczaj wiek, płeć, stan zdrowia oraz różne zależności, np. ekonomiczna czy relacja dziecko - rodzic. Owo wykorzystanie siły i władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny jest elementem najbardziej znaczącym w przemocy domowej,
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił i władzy i narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do godności, szacunku czy nietykalności cielesnej,

- **powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne** – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, w tym szkody przeżywane bardzo subiektywnie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara zatraca zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną.

Tabela nr 1. Rodzaje i formy przemocy

Rodzaj przemocy	***Definicja przemocy***	***Formy przemocy***	***Skutki***
Przemoc fizyczna	wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.	uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia, choroby powstające w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne.
Przemoc psychiczna	umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.	Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, poczucia własnej wartości, godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu, wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, uzależnienie od prześladowcy, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu.
Przemoc seksualna	wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.	Obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, obniżona samoocena i poczucia własnej wartości, utrata poczucia własnej atrakcyjności, godności, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy.
Przemoc ekonomiczna	działania prowadzące do całkowitego finansowego	Ogół działań mających na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy;	Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspakajanie
	uzależnienia ofiary od sprawcy	niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.	podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności, wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Inną niż opisywane wyżej formy przemocy jest zaniedbanie. Stanowi ono ogół zachowań polegający na niezaspakajaniu potrzeb zarówno fizycznych jak i psychicznych, naruszenie obowiązku opieki względem zależnych osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i objawia się jako np.: nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp. W konsekwencji powoduje stopniowe wycofywanie się osoby doświadczającej przemocy z wszelkiej aktywności.

Stosunkowo nową formą przemocy jest Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowana poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

Wyżej wymienione formy niewłaściwego traktowania drugiego człowieka w zasadzie nie występują osobno. Przemocy fizycznej najczęściej towarzyszy przemoc psychiczna. Przemoc seksualna często współwystępuje z przemocą fizyczną i psychiczną.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują

się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a wiec początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

Faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Poniższa tabela ukazuje fazy cyklu przemocy z opisem zachowania osoby stosującej przemoc oraz osoby doświadczającej przemocy.

Tabela nr 2 Cykle przemocy – charakterystyka zachowań

Faza cyklu przemocy	***Zachowania sprawcy***	***Zachowania ofiary***
Narastania napięcia	Kumulacja negatywnych emocji. Postawa krytykująca.	Poczucie odpowiedzialności za samopoczucie sprawcy. Postawa unikająca.
Gwałtownej przemocy	Utrata kontroli nad swoim zachowaniem. Eksplozja agresji oraz jej wyładowanie w akcie przemocy.	Poczucie bezradności, wstydu, przerażenia, bezsilności, oszołomienia oraz winy.
Miodowego miesiąca	Próba zrehabilitowania swojego zachowania przed ofiarą, oraz samym sobą.	Poczucie wyparcia z pamięci zaistniałej sytuacji i wiara w zmianę partnera, oraz incydentalność aktu przemocy.

Wskazane wyżej fazy cyklu przemocy powtarzają się. Trwają niejednokrotnie przez wiele lat. Cechą charakterystyczna jest fakt, że przemoc w każdym z następnych cykli jest jeszcze gwałtowniejsza, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca", po pewnym czasie faza ta zupełnie znika i pozostają tylko dwie. Ważną informację stanowi fakt, że powtarzanie się wyżej opisanych zachowań prowadzi do zmian osobowościowych i zaburzeń psychicznych czego przykładem jest m.in.:

- wyuczona bezradność charakteryzująca się m.in. biernością, bezradnością, pasywnością, czy brakiem poczucia sprawstwa,
- zjawisko „prania mózgu”, które odnosi się do utrwalania zmian ofiary w postrzeganiu siebie,
- efekt „psychologicznej pułapki” prowadzący do całkowitego dostosowania się do wymagań partnera. Ofiarami przemocy niejednokrotnie są małoletnie dzieci. Proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej przebiega według takich samych reguł jak w rodzinie, w której zachowane są prawidłowe wzorce. W młodym człowieku może się kształtować niewłaściwy obraz zachowań w sensie fizycznym oraz psychicznym. W procesie poznawczym, który jest ściśle związany z rozwojem fizycznym – dziecko przyjmuje wzorce zachowań swoich najbliższych. Konsekwencje funkcjonowania w opisywanym typie rodziny niejednokrotnie mają wpływ na dorosłe życie. Stosowanie przemocy stanowi tzw. przekaz międzypokoleniowy. Opisane wyżej mechanizmy znacząco wiążą się z dużą rola jaką odgrywają stereotypy i przekonania uwarunkowane kulturowo.

Mechanizmy przemocy

· *Syndrom wyuczonej bezradności* - jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma ona świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne. Ofiara ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

· *Zjawisko prania mózgu* - to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby osoba doświadczająca przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemienność kary i nagrody.

· *Zespół stresu pourazowego PTSD* (ang. posttraumatic stress disorder) - to zaburzenia lękowe występujące

u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt,

przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

· *Proces wiktymizacji* - konsekwencją zespołu zaburzeń stresu pourazowego jest proces stawania się ofiarą, który nazywany jest wiktymizacją. Jest to pokrzywdzenie, czyli doznanie krzywd i szkód w wyniku jakiegoś zdarzenia, a także działania prowadzące do tego, że dana osoba staje się ofiarą przemocy. Pokrzywdzenie takie obejmować może szkody materialne, krzywdy moralne, zmiany w psychice. Wiktymizacja pierwotna to proces stawania się ofiarą w wyniku popełnienia przestępstwa, jego konsekwencją jest wyrządzenie przez sprawcę szkody ofierze. Doznanie szkody podlega zazwyczaj subiektywnej ocenie, dlatego skutki wiktymizacji ofiara odczuwa indywidualnie. Wiktymizacja degradująco zmienia poczucie tożsamości. Osoba pokrzywdzona traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do siebie, zaczyna źle myśleć o sobie. Badania pokazują, że każda wiktymizacja może zwiększać podatność na ponowne stanie się ofiarą. Zwraca się uwagę na ryzyko wystąpienia wiktymizacji wtórnej, kiedy ofiara przestępstwa ponownie doznaje krzywdy i cierpienia wskutek niewłaściwych procedur procesowych. Chodzi np. o wielokrotne przesłuchiwanie ofiar przestępstw na tle seksualnym. W przypadku wiktymizacji wtórnej osoba pokrzywdzona oprócz pokrzywdzenia przestępstwem może doznać powtórnie krzywd przez reakcję społeczeństwa na jej pokrzywdzenie, jak niewiara w to, co pokrzywdzony mówi, pomniejszanie tragizmu i znaczenia raniących doświadczeń, jak również obwinianie pokrzywdzonego lub naznaczanie negatywnymi określeniami.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej krzywdy i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna
- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca
- zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej.

U osób poddawanych długotrwałej przemocy można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych:

· niska samoocena

· bierne mechanizmy radzenia sobie

· wysoka zależność od partnerów

· niepokój i depresja
· izolacja społeczna
· zinternalizowane poczucie winy
· podporządkowanie się
· ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relację ze sprawcą
· zniekształcone atrybucje – irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy
· nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Pośród członków rodziny, w której dochodzi do przemocy charakterystyczne są postawy takie jak: dominacja i uległość. Każdorazowo, gdy spotykamy się ze zjawiskiem przemocy mamy do czynienia ze zjawiskiem zależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Każdy człowiek ponosi odpowiedzialność za to co zrobi z pojawiającym się u niego uczuciem złości. Przyjmowanie postawy przepełnionej agresją oraz wyrażanie jej poprzez stosowanie przemocy ma niejednokrotnie swój początek w przekazie międzypokoleniowym. Nie należy jednak normy tej uogólniać.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeksu postępowania karnego, który stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności [od lat 2 do 12] <od lat 2 do 15

Najczęściej podejmowanymi oddziaływaniami na rzecz pomocy ofiarom są: interwencja, udzielanie schronienia, informacja, edukacja, wsparcie emocjonalne, wsparcie psychologiczne, terapia, pomoc prawna, pomoc pedagogiczna, pomoc materialna. Procedura postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie wiąże się ściśle z przepisami wskazanymi w Rozdziale I. Warto zaznaczyć, że w ramach procedury Niebieskie Karty Zespół Interdyscyplinarny, bądź grupa diagnostyczno - pomocowa na podstawie art.12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz na podstawie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego zawiadamia prokuraturę lub policję

o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej na podstawie art. 12a nadaje uprawnienie związane z procedurą postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą. Decyzję tę podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Kolejnym przykładem działań podejmowanych zgodnie z zasadą niesienia profesjonalnej pomocy jest systematyczny monitoring sytuacji w rodzinie. Dzięki temu możliwa jest weryfikacja, kontynuacja wsparcia oraz ciągła aktualizacja planu pomocy.

III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA I GMINY SOCHOCIN

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Ze względu na specyfikę zjawiska oszacowanie skali problemu nie jest zadaniem łatwym. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób doświadczających przemocy, które w wielu przypadkach nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, a także chęci ochrony sprawców, z poczucia wstydu i obawy przed wykluczeniem społecznym. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Sochocin została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sochocin.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sochocin został powołany w listopadzie 2011 roku. Od tego czasu gromadzi dane statystyczne dotyczące ujawnionych przypadków stosowania przemocy w rodzinie w oparciu o prowadzoną procedurę Niebieskie Karty. Wypełnienie przez uprawnione do tego podmioty formularza Niebieska Karta część A inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba sporządzonych Niebieskich Kart utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, z niewielkimi tylko odchyleniami. W okresie ostatnich 4 lat najmniej Niebieskich Kart wpłynęło do Zespołu w 2019 roku. Szczegółowe zestawienie przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1. Liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta A

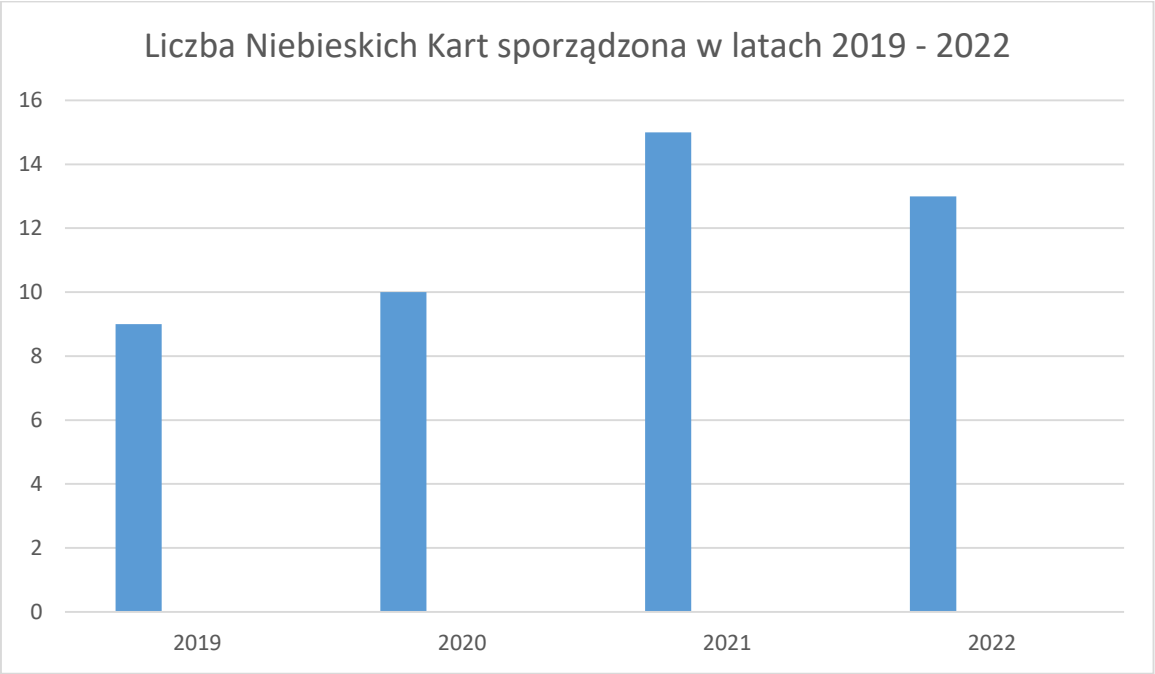

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Zgodnie z § 2 pkt. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta A wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta Część A przez przedstawicieli następujących podmiotów:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- policji
- oświaty
- ochrony zdrowia

Wykres nr 2 przedstawia liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2019-2022. Z danych wynika, iż przeważająca ilość formularzy Niebieska Karta Część A sporządzana jest przez funkcjonariuszy Policji. Najczęściej dokonuje się to podczas przeprowadzanych interwencji domowych.

Wykres 2. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta część A" z uwzględnieniem podmiotów wszczynających procedurę w latach 2019-2022

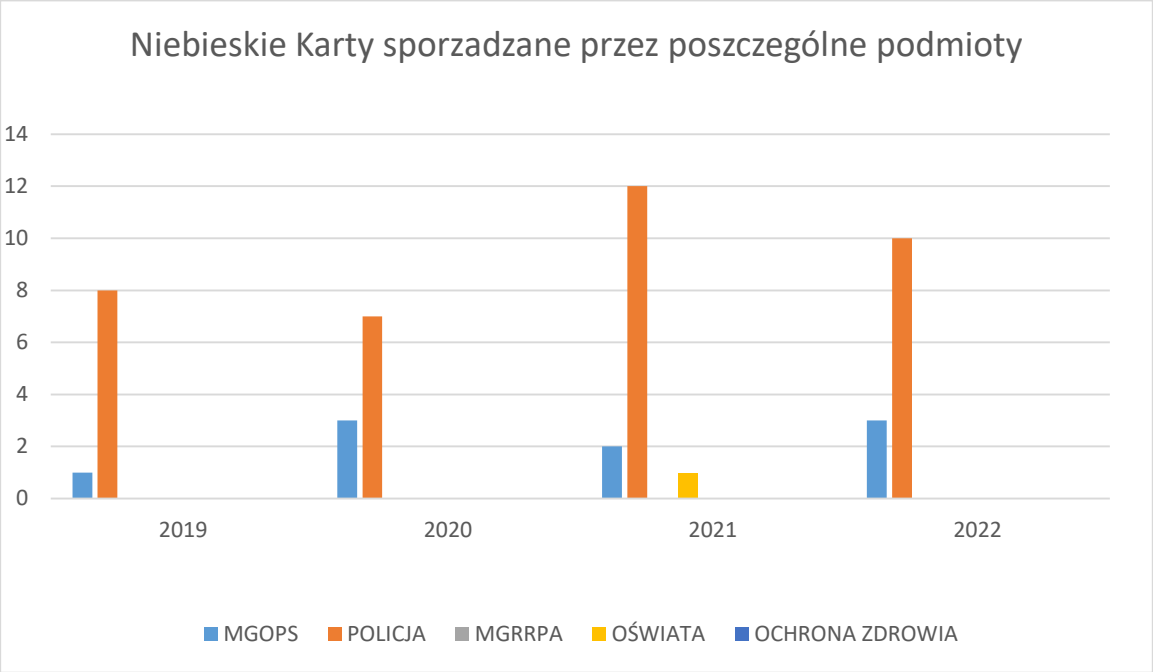

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Do pracy z każdą rodziną dotkniętą przemocą Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę roboczą, w skład której wchodzą przedstawiciele wymienionych wyżej podmiotów/instytucji. W wykresie nr 3 ujęto dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą w ramach procedury Niebieskie Karty w zestawieniu z liczbą posiedzeń grup roboczych. W roku 2020 r. wprowadzono w całym kraju obostrzenia związane z epidemią COVID-19. Nie znaczy to jednak, że rodziny z problemem przemocy zostały pozbawione należnego im wsparcia.

Pracownicy socjalni oraz dzielnicowi na bieżąco monitorowali sytuację w rodzinach, kontaktowali się z osobami pokrzywdzonymi, a w razie potrzeby inicjowali dalsze działania. Należy zaznaczyć, że w okresie największych obostrzeń, tj. od marca do maja 2020r. na terenie gminy nie odnotowano wzrostu liczby wszczynanych procedur Niebieskie Karty w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie karty w stosunku do liczby posiedzeń w latach 2019-2022

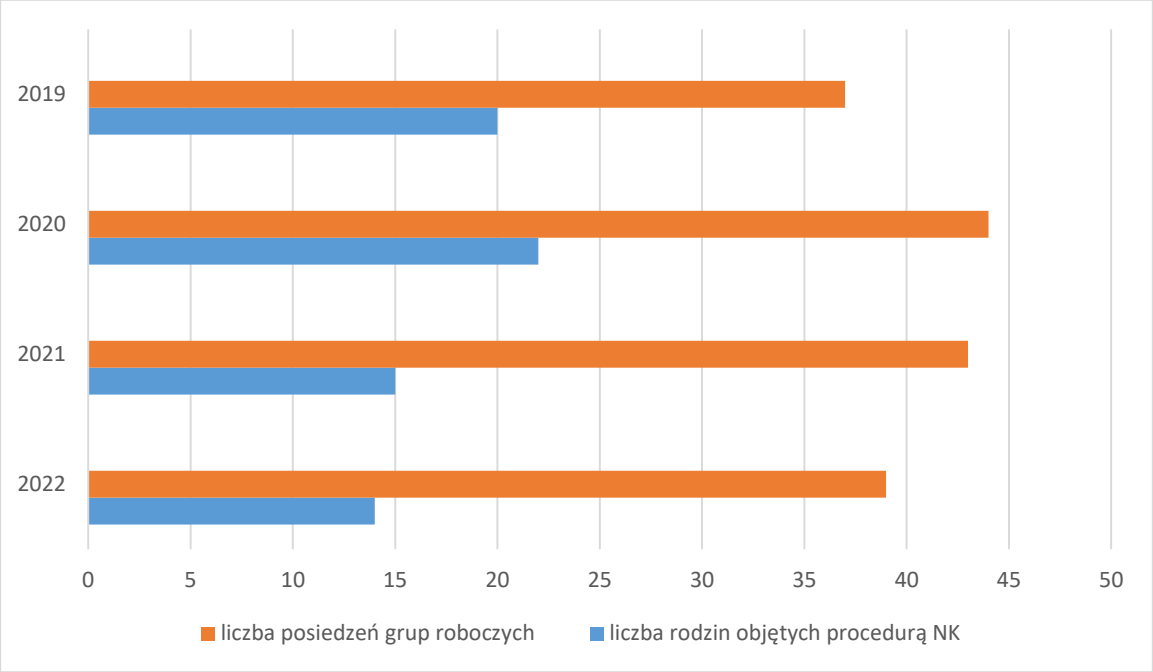

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest dysproporcja sił, dlatego najczęściej dotyka ona osoby słabsze. Zwykle są to kobiety, dzieci oraz osoby starsze lub niepełnosprawne. Z analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na terenie gminy Sochocin osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety, natomiast osobami najczęściej stosującymi przemoc - mężczyźni.

Uzależnienie od alkoholu a przemoc

Z danych, w posiadaniu których jest Zespół Interdyscyplinarny wynika, że w większości rodzin dotkniętych przemocą występuje problem alkoholowy. Należy jednak zaznaczyć, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, nie ma charakteru przyczynowo - skutkowego, można jedynie mówić o ich współwystępowaniu. Przemoc fizyczna to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretacje zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów lecznictwa odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec

najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą

Należy nadmienić, iż zjawisko przemocy wbrew panującym powszechnie opiniom nie występuje wyłącznie w rodzinach dysfunkcyjnych i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Dotyka rodziny niezależnie od ich statusu społecznego czy sytuacji finansowej.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE MIASTA I GMINY SOCHOCIN FUNKCJONUJĄCE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Do podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej należą:

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą domową, udzielają kompleksowych informacji, organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, zapewniają w zależności od potrzeb całodobowe schronienie, koordynują pracami w grupach roboczych, realizują procedurę Niebieskie Karty, uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku– udziela poradnictwa specjalistycznego (psychologiczno - terapeutyczne, pedagogiczne i socjalne), tworzy i realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy.

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, ma możliwość wzywania sprawców przemocy w rodzinie na rozmowę interwencyjną oraz podejmowania działań zmierzających do zawiadomienia prokuratury o popełnieniu przestępstwa, przedstawiciel MGKRPA uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych

Placówki lecznictwa odwykowego, realizujące zadania w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia:

Centrum Zdrowia SZANSA w Płońsku – diagnozuje pacjentów uzależnionych i współuzależnionych, prowadzi terapię uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, wykonuje konsultacje specjalistyczne

Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz ofiar przemocy domowej, realizuje program polityki zdrowotnej dla osób uwikłanych we współuzależnienie oraz przemoc domową.

Komenda Powiatowa Policji w Płońsku - przyjmuje zgłoszenia od ofiar i świadków o stosowaniu przemocy w rodzinie oraz podejmuje interwencję w tych sprawach, a także realizuje procedurę Niebieskie Karty, funkcjonariusze uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych

Prokuratura Rejonowa w Płońsku prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach dotyczących przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

Sąd Rejonowy w Płońsku - orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, mając m.in. możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy; kurator uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – kompleksowo realizuje procedurę Niebieskie Karty, dokonuje diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, organizuje kampanie społeczne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Płońśku– prowadzi poradnictwo specjalistyczne oraz terapię dla dzieci i młodzieży oraz rodziców.

P**lacówki służby zdrowia** – ośrodki zdrowia (lekarze, zwłaszcza pierwszego kontaktu, pielęgniarki, ratownicy medyczni), szpitalny oddział ratunkowy - w razie rozpoznania symptomów świadczących o stosowaniu przemocy mają uprawnienia do sporządzenia formularza Niebieska Karta, przedstawiciel służby zdrowia pielęgniarka z NZOZ Sochocin uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Lekarz POZ jest zobowiązany do wystawienia bezpłatnego zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2019r.).

Placówki oświatowe – przedszkola, szkoły - pedagodzy mają bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, są uprawnieni do sporządzenia formularza Niebieska Karta, uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Pedagodzy i psycholodzy w ramach swych kompetencji obejmują dzieci i młodzież, ze zdiagnozowanym problemem przemocy, wsparciem na terenie szkoły.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2023. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc domowa należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej.

W Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

- **profilaktyka:** obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową,
- **ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową:** obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą domową (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością lub osób niesamodzielnych),
- **oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc domowa, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się pracą z tymi osobami,
- **podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU
CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Sochocin.

CELE SZCZEGÓŁOWE

I. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej

Zadanie 1

Diagnoza i analiza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Sochocin.

Działania:

1. Analiza Niebieskich Kart wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy domowej przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi wynikającymi z Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
3. Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy
- Prokuratura Rejonowa

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty
- struktura rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty
- liczba posiedzeń grup roboczych
- dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej
- coroczne sprawozdanie z realizacji Programu

Zadanie 2

Udział w kampaniach społecznych mających na celu zmianę świadomości społecznej w postrzeganiu problemu przemocy.

Działania:

1. Zakup i rozpropagowanieplakatów, ulotek, broszur opisujących mechanizmy przemocy oraz promujących metody wychowawcze bez udziału przemocy.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Wskaźniki:

- liczba zakupionych i rozpropagowanych plakatów, ulotek, broszur

Zadanie 3

Nawiązywaniei wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla osób i rodzin zagrożonych przemocą.

Działania:

1. Nawiązywanie współpracy z działającymi na terenie gminy stowarzyszeniami

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźniki:

- liczba stowarzyszeń, z którymi nawiązano współpracę
- liczba osób/rodzin objętych wsparciem stowarzyszenia

Zadanie 4

Prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz agresji rówieśniczej na terenie szkół wszystkich szczebli.

Działania:

1. Zapoznawanie rodziców z dostępnymi formami pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej podczas spotkań.
2. Prowadzenie zajęć dla uczniów w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.

Realizatorzy:

- placówki oświatowe

Wskaźniki:

- liczba spotkań z rodzicami
- liczba przeprowadzonych zajęć dla uczniów
- liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach

II. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Zadanie 1

Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

Działania:

1. Poradnictwo socjalne, psychologiczne, pedagogiczne, medyczne, prawne.
2. Praca socjalna.
3. Wsparcie materialne.
4. Realizacja procedury Niebieskie Karty.
5. Pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla osób doświadczających przemocy domowej.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia

8. Realizatorzy:
   - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
   - Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
   - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
   - Komenda Powiatowa Policji
   - Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
   - Punkt Informacyjno - Konsultacyjny
   - placówki oświatowe
   - placówki służby zdrowia

   Wskaźniki:
   - liczba osób objętych poradnictwem
   - liczba udzielonych porad
   - liczba osób objętych pomocą finansową
   - liczba rodzin objętych pracą socjalną
   - liczba osób korzystających z terapii
   - liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy
   - liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia
   - liczbadzieci odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

   Zadanie 2

   Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doświadczające przemocy.

   Działania:

1. Aktualizacja informatora dla osób doświadczających przemocy zawierającego praktyczne wskazówki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia.
2. Umieszczenie informatora na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Sochocin oraz Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta i Gminy Sochocin

Wskaźniki:

- liczba opracowanych / zaktualizowanych materiałów informacyjnych

III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Zadanie 1

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Działania:

1. Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w ramach procedury Niebieskie Karty.
2. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.
3. Kierowanie sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych w celu objęcia pomocą indywidualną.
4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku w zakresie realizacji Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową – kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie.
5. Zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej i nadużywających alkoholu do MGKRPA.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Placówki służby zdrowia w tym Centrum Zdrowia SZANSA

Wskaźniki:

- liczba osób skierowanych do udziału w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc Domową
- liczba osób, które ukończyły Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową
- liczba osób objętych pomocą psychologiczną
- liczba sporządzonych formularzy - Niebieska Karta Część D
- liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy
- liczba wniosków o spowodowanie leczenia odwykowego skierowanych do Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych

Zadanie 2

Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doświadczających przemocy.

Działania:

1. Zatrzymanie osób stosujących przemoc domową w związku z popełnieniem przestępstwa znęcania się nad rodziną.
2. Wydanie przez funkcjonariuszy policji nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc domową.
3. Stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc domową środków zapobiegawczych, takich jak: dozór policji, zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą, zakaz zbliżania się do niej na ściśle określoną odległość, nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu, tymczasowe aresztowanie.

Realizatorzy:

- Prokuratura Rejonowa
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy

Wskaźniki:

- liczba zatrzymań sprawców przemocy domowej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania się
- liczba zastosowanych przez funkcjonariuszy policji nakazów opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do osób pokrzywdzonych
- liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych

IV. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Zadanie 1

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc.

Działania:

1. Szkolenia resortowe.
2. Szkolenia interdyscyplinarne.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie – dla służb danego resortu
- liczba szkoleń interdyscyplinarnych
- liczba osób biorących udział w szkoleniach

Zadanie 2

Doskonalenie strategii współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
2. Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
3. Wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami realizującymi procedurę Niebieskie Karty.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- placówki oświatowe - placówki służby zdrowia

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- liczba podmiotów współpracujących

VII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Mieście i Gminie Sochocin corocznie w terminie do dnia 31 marca przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Sochocin sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Miejsko - Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2028 będą w szczególności środki własne gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania Programu mogą być również finansowane z innych źródeł w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej oraz dotacji konkursowych.